

na pol mrtvi grlici. Vzame ju s seboj. Domá ju ogreje in nahráni, in grlici sti oživeli. Vso zimo sti ostali pri tem kmetu, in kadar je prišla vesela vzpomlád ter se je zemlja zopet ogrnila v praznično obleko, vzel ju je kmetič na roko, odnesel na polje in jima dejal: „Z Bogom, dragi moji grlici, idita v svet, in uživajta zlato svobodo!“ To je bil dober človek. Otroci, posnemajte ga!

Š. K.

Arabec in kača.

Nek Arabec, rodom iz plemena znanega zaradi roparstva, jezdil je po stepi na svojem hitrem velbljodu; hitel je takó naglo naprej, da je prah v daljavo pokazoval njegov pot. Bil je oborožen z dolzim kopjem, ker je nameraval napad na oazo. Kar zagleda, kakó se vali gost dim iz necega kraja brezkončne stepe. Arabec jezdi tja in najde ostanke velieega kupa lesá, sredi katerega se je zvijala kača in se ni mogla nikakor osvoboditi. Ko je ta zagledala Arabca, začela je sikati in rekla po človeško, dovolj razumljivo: „Sluga božji, pomagaj mi, reši me smrti!“

Arabec je privezal na kopje torbo svojega velbljoda in jo nagnil na kúp. Kača je zlezla takój vanjo, potem lezla dalje po kopji, po roki, na vrat, ovila se je okolo njega in pričela dušiti svojega rešitelja. —

„Kaj delaš?“ vzdihnil je s trudom Arabec.

„Ne čutiš morda, kaj delam?“ odgovorila mu je kača: „morim te.“

„A zakaj vender, milostivi Bog! Védi, jaz sem ti življenje otel!“

„Brez sumnje je takó; in kdo ne plača na tej zemlji dobro s hudim?“

„Ti to takó misliš!“

„Ne, saj je vender vse tega mnenja!“

„Nemogoče! — Oprosti me malo okolo grla in vprašal bodem tri, če govoriš pravo. Potem užé stori, kar hočeš!“

„Naj hode!“

Šla sta. Jezdec je jedva dihal pod svojim ostudnim ovratnikom. Prijezdila sta k studencu in obstala. Človek vpraša: „Poslušaj čista voda, povej mi resnico! Rešil sem to kačo iz ognja, a ona me hoče iz hvaležnosti zadušiti; pravi, da se na zemlji vsigdar plačuje dobro z hudim.“

„Prav imá,“ odvrne studenec. „Tu poglej: moja voda je svitla in čista, radovoljno pojim ljudi in velbljode, kadar se ob meni ustavi karavana; dajem jim vode, da se umivajo pred molitvijo, rešujem jim življenje v tej žalostnej, brezvodnej pustinji. In kako blagodarnost (hvaležnost) njihovo gledam? — Kadar odhajajo, brusijo v moje vode razno kamenje, smeti, in kalé njih jasnost.“

Pri teh besedah je stisnila kača silnejše grlo Arabca, in vzkliknil je od bóli. Odšla sta naprej. — Glej! na kraji oaze ziblje se veličastno kodroglavata palma. Nesrečni Arabec pové jej kaj in kakó.

„Kača ima pravo,“ odgovori palma. „Glej, jaz dajem tujcem senco in hrano. Kadar jih je volja oddahiniti in se najesti mojih sočnih (sočnatih) plodov, — kaj počnó? Listje, veje in skorjo mi trgajo, naredé ogenj, in — zdaj pazi! — obsečejo me, kakor so užé obsekali moje sestre, in delajo si kóle za ograjo ali stebre za šotor.“

Še silneje je stisnila kača grlo Arabca. V končnej slabosti zamahal je z rokami in zahrópel s predsmrtnim glasom. — Mimo je bežal šakal. Arabec je zbral vse svoje sile, kar mu jih je ostalo in ga poklical. Kača je odnehala za jedno kolesce in človek je dejal: „Postoj šakal! rad bi se pogovoril s teboj.“

„Bodi si, govóri, vender ne jezdi bliže!“ odgovoril je previdni šakal.

„Nu, govóri vender, ako ne, otidem!“

Arabec mu je razložil vse.

„Ti si torej rešil to kačo iz ognja?“ vprašal je šakal... „Težko je temu verjeti. Kako je pa vender to bilo?“ —

Jezdec je hotel pojasniti podrobnosti.

„Nè, nè,“ segel mu je v besedo šakal — „pokažita mi, kakó se je vse to dogodilo, potem laže umejem.“

Človek je v tem privezal torbo koncem kopja, spustil jo na pesek. Kača se je odvila in zlezla po drogu nizdolu.

„Nù, kaj praviš zdaj?“ vprašal je Arabec.

„Nórec!“ zakričal je šakal, „tvoj sovrág je pri tvojih nogah, a ti še vprašaš: kaj zdaj? Zlézi vender z velbljoda in stéri kačino glavo! Zdrav!“

Iz ruskega preložil Ksaverij.

— x —

Napoleon na Ruskem.

Napoleon dosevši do vrhunca svoje oblasti, opovedal je 1812. leta Rusiji vojsko. Bilo je v 14. dan meseca septembra, da je stal s svojo veliko vojsko pred glavnim mestom Moskvo. Ko so šli vojaki v mesto, bila je Moskva prazna in zapuščena. Po ulicah je bilo vse tiho in mirno, vrata in okna po hišah so bila zaprta. Malo ne vsi prebivalci Moskve so zapustili mesto, le ljudje najnižje vrste in izpuščeni hudodelniki so se klatili po ulicah velikega mesta. Še tisti dan zvečera se je prikazal ogenj po nekaterih bolj oddaljenih moskovskih predmestjih. Rusi so namreč mesto sami zažgali. Francoski vojaki se za ogenj niso dosti brigali, marveč iskali so si prenočišča in živeža. Druzega dne t. j. 15. septembra podal se je Napoleon v stari carski grad Kremlj. Ogenj se je vedno bolj in bolj širil po mestu. Še le zdaj so začeli Francozi misliti na to, kakó bi ogenj zadušili. V vsem mestu ni bilo nobene gasilnice. V 16. dan septembra je nastal silen vihar, ki je raztrosil ogenj po vsem mestu. Požar se je bližal tudi Kremlju in Napoleon je moral ves prestrašen zapustiti carsko palačo in bežati skozi goreče mesto v drugo bolj oddaljeno carsko stanovanje.

Še le v dan 20. septembra je prenehalo goretí, ko je užé večina mesta do tal pogorela. Francozi so se morali na pogorišči utaboriti.

K tej nesreči za francosko vojsko se je pridružila še druga nesreča. Nastala je namreč prezgodna in huda zima. Sneg je pobelil neizmerne ruske planjave; bril je oster sever in vedno hujši mraz je prihajal. V opustošeni deželi je začelo Francozom živeža primanjkovati in trpeli so hudo lakoto. Vrhu tega so jih ruske zime vajeni kozaki neprenehoma nadlegovali. Tisoč in tisoč francoskih vojakov je zmrznilo ali pa vsled nepremagljivih težav obležalo. Konji so erkali, vozovi in kanoni so ostajali na ruske zemlji.